



## JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium  
info@agri.ee

Teie 01.08.2025  
Meie 27.08.2025

nr REM/25-0073/-3K  
nr 8-2/6524

### **Postiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kooskõlastamine**

Austatud minister

Regionaal- ja Põllumajandusministeerium on esitanud Justiits- ja Digiministeeriumile kooskõlastamiseks postiseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu.

Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu käesolevas kirjas viidatud põhimõtteliste ja sisuliste märkustega arvestamisel.

#### **I. Põhimõttelised ja sisulised märkused**

- 1. Eelnõu § 1 p-ga 48** täiendatakse seadust §-dega 39<sup>1</sup>-39<sup>4</sup>, mis sätestab universaalse postiteenuse (edaspidi *UPT*) põhjendatud tasu, selle suuruse arvestamise alused, põhjendatud tasu kooskõlastamise ja kinnitamise ning ajutise hinna kehtestamise alused.

##### **A. Konkurentsiameti pädevus ja sõltumatus ning haldusakti mõiste ja kehtestamine**

Eelnõuga kavandatud postiseaduse (PostiS) § 39<sup>1</sup> lg 1 ja § 39<sup>3</sup> lg-d 1–3 ja 6 annavad Konkurentsiametile pädevuse kooskõlastada UPT põhjendatud tasu. Konkurentsiseaduse (KonkS) § 55 lg 1 kohaselt on Konkurentsiamet konkurentsiasutus, välja arvatud KonkS 7<sup>1</sup>. peatüki tähenduses, ning on pädev täitma kõiki KonkS alusel temale pandud ülesandeid. KonkS § 55<sup>1</sup> sätestab Konkurentsiameti sõltumatuse oma ülesannete täitmisel.

PostiS § 43 lg 1 kohaselt teostab Konkurentsiamet riiklikku järelevalvet PostiS ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete järgimise üle. Eelnõuga kavandatud PostiS § 39<sup>4</sup> lg-d 1 ja 3 annavad Konkurentsiametile õiguse kehtestada ajutine põhjendatud tasu. See on meie hinnangul vastuolus KonkS § 55 lg 1 ja § 55<sup>1</sup> sätestatud Konkurentsiameti rolliga, mis keskendub konkurentsiolekorra analüüsimisele, meetmete kohaldamisele konkurentsi taastamiseks ja säilitamiseks ning soovitude andmisele, mitte otseselt teenuste tasude kehtestamisele. Kuigi Konkurentsiamet teostab järelevalvet, ei anna kehtivad seadused talle otsest õigust tasusid kehtestada, vaid pigem kontrollida nende põhjendatust ja kooskõla õigusaktidega. Lisaks tekib huvide konflikt, kus Konkurentsiamet on nii tasu kehtestaja kui ka järelevaataja rollis.

Eelnõuga kavandatud PostiS § 39<sup>4</sup> lg-te 1 ja 2 kohaselt kehtestab Konkurentsiamet ajutise põhjendatud tasu. Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 51 lg 1 kohaselt on haldusakt haldusorgani poolt haldusülesannete täitmisel avalikõiguslikus suhtes üksikjuhtumi reguleerimiseks antud, isiku õiguste või kohustuste tekitamisele, muutmisele või lõpetamisele suunatud korraldus, otsus, ettekirjutus, käskkiri või muu õigusakt. Ajutise tasu kehtestamine Konkurentsiameti poolt on haldusakt.

HMS § 54 sätestab haldusakti õiguspärasuse eeldused, sealhulgas nõude, et see peab olema antud pädeva haldusorgani poolt. Nagu eelnevalt mainitud, ei anna kehtiv KonkS Konkurentsiametile otsest pädevust tasusid kehtestada.

Eelnõuga kavandatud PostiS § 39<sup>4</sup> lg 1 sätestab, et Konkurentsiamet võib kehtestada ajutise põhjendatud tasu, kui UPT osutaja on jätnud täitmata § 39<sup>2</sup> lg 7 kohase Konkurentsiameti ettekirjutuse. KonkS § 57<sup>1</sup> ja PostiS § 44 sätestavad sunniraha määra ettekirjutuse täitmata jätmise korral. See viitab, et ettekirjutuse täitmata jätmise korral on kehtivates seadustes ette nähtud sunniraha kohaldamine, mitte uue tasu kehtestamine.

Tasu määramine PostiS kontekstis on õigustloov akt (HMS § 88), mis reguleerib piiritlemata arvu juhtumeid. Kehtivad õigusnormid annavad määruse andmise volituse valdkonna eest vastutavale ministrile ja Vabariigi Valitsusele, ning puudub volitusnorm, mis lubaks selle kohustuse edasi volitada Konkurentsiametile. Konkurentsiameti roll piirdub ettepanekute tegemisega tasu suuruse osas.

Palume eelnõu muuta, et tasu määramise kohustus oleks valdkonna eest vastutaval ministril.

## **B. Menetlustähtajad ja kaalutusõigus**

Eelnõu § 39<sup>3</sup> lg 2 sätestab Konkurentsiametile 30-päevase tähtaja põhjendatud tasu kooskõlastamiseks või kooskõlastamata jätmiseks, mida saab pikendada 60 kalendripäevani. HMS § 41 kohaselt peab haldusorgan viivitusega teatavaks tegema haldusakti andmise või toimingu sooritamise tõenäolise aja ning näitama ettenähtud tähtajast mittekinnipidamise põhjuse, kui seda ei ole võimalik ettenähtud tähtaja jooksul teha. HMS § 33 lg 5 kohaselt võib haldusorgan enda määratud menetlustähtaegu oma algatusel pikendada. Seega ei ole haldusmenetluse seadusega kooskõlas 39<sup>3</sup> lg 2 lause 3. sõnastus, kus tähtaja pikendamisest teavitatakse hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul. Sellest tuleks teavitada kohe, kui on olemas teadmine, et tähtaega tuleb pikendada.

Palume eelnõu teavitamise tähtaegade osas muuta.

Eelnõu § 39<sup>3</sup> lg 4 sätestab valdkonna eest vastutavale ministrile 30-päevase tähtaja põhjendatud tasu suuruse kehtestamiseks. Eelnõu § 39<sup>3</sup> lg 5 sätestab, et kui minister ei teavita 30 päeva jooksul tasu kehtestamisest, on UPT osutajal õigus tasu tõsta. See säte piirab oluliselt haldusorgani kaalutusõigust ja menetlustähtaegade paindlikkust, mis on vastuolus HMS §-ga 4 ja § 33 lg-ga 5. HMS § 4 lg 1 ja 2 kohaselt on kaalutusõigus haldusorganile seadusega antud volitus kaaluda otsustuse tegemist või valida erinevate otsustuste vahel, mida tuleb teha kooskõlas volituse piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve. Eelnõu säte piirab seda kaalutusõigust, sidudes selle automaatse õigusega tasu tõsta.

Palume eelnõust jätta välja automaatne õigus tasu tõsta.

## **C. Raamatupidamise sise-eeskiri ja läbipaistvus**

Eelnõu § 39<sup>2</sup> lg 5 sätestab, et UPT osutaja peab oma raamatupidamises pidama eraldi tulude ja kulude arvestust UPT ja enda muu tegevuse kohta ning määratlema kulude ja tulude eristamise põhimõtted oma raamatupidamise sise-eeskirjas. See on kooskõlas PostiS § 40 lg 1 ja 5, mis juba nõuavad tulu- ja kuluarvestuse eraldatust ning põhimõtteid. Samuti on see kooskõlas Raamatupidamise seaduse (RPS) § 11 lg 1, mis nõuab raamatupidamise sise-eeskirja koostamist.

RPS § 45 lg 1 ja 2 sätestavad täiendavad nõuded avalikule ettevõtjale, eri- või ainuõigust omavale ettevõtjale ja üldist huvi pakkuvat teenust osutavale ettevõtjale raamatupidamise läbipaistvuse tagamiseks ja andmete esitamiseks. PostiS § 5 lg 5 kohaselt on UPT osutaja üldhuviteenuse osutaja majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse tähenduses. Seega on juba kehtivates seadustes olemas nõuded raamatupidamise läbipaistvuse kohta.

Palume jätta eelnõust välja viidatud sätete sõnastus, kuivõrd raamatupidamise sise-eeskirju puudutavad nõuded on juba seaduse tasandil reguleeritud.

#### **D. Vaidemenetlus**

Eelnõu § 39<sup>2</sup> lg 7 sätestab, et Konkurentsiametil on õigus teha ettekirjutus ja määrata tähtaeg kehtestatud tasu käesoleva seaduse nõuetega kooskõlla viimiseks. HMS § 71 lg 1 kohaselt on isikul, kes leiab, et haldusaktiga või haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi, õigus esitada vaie. HMS § 72 lg 1 p 3 kohaselt võib vaidemenetluse korras nõuda ettekirjutuse tegemist haldusakti andmiseks, asja uueks otsustamiseks või toimingu sooritamiseks.

Kui leiate, et Konkurentsiametil peaks olema õigus tasu kehtestada, palume eelnõu täiendada sättega, mis kohustab Konkurentsiametit lisama ettekirjutusele ja ajutise tasu kehtestamise otsusele vaidlustamisviide vastavalt HMS § 57 nõuetele. See tagaks menetlusosalistele selguse nende õiguste osas.

HMS § 73 lg 1 ja 2 sätestavad vaidealluvuse. Kui Konkurentsiameti ettekirjutus on haldusakt, siis on selle vaidlustamine võimalik HMS sätete alusel. Eelnõu ei muuda neid sätteid, kuid on oluline märkida, et ettekirjutuse vaidlustamise õigus on juba tagatud.

Palume analüüsida, kas PostiS Konkurentsiameti poolt antud haldusaktide vaidemenetlus toimub Konkurentsiametis endas (HMS § 73 lg 2 alusel) või on ette nähtud eriline vaidemenetluse kord ning sellest tulenevalt vajadusel täiendada eelnõu ja seletuskirja. See annaks õigusselguse ja väldiks ebaselgust vaidemenetluse alluvuse osas.

#### **2. Eelnõu § 1 p-ga 54 tõstetakse sunniraha määra.**

PostiS § 44 muutmise põhjendatuse hindamiseks tuleb analüüsida asendustäitmise ja sunniraha seaduse (ATSS) sätteid, mis reguleerivad sunniraha rakendamist ja selle ülemmäära.

ATSS § 10 lõige 2 sätestab, et sunniraha igakordse rakendamise ülemmäära sätestab seadus. See tähendab, et seadusandjal on õigus määrata sunniraha ülemmäär konkreetsetes seadustes, nagu näiteks postiseadus.

PostiS § 44 kehtestab praeguse sunniraha ülemmäära 640 eurot. Kavandatav muudatus tõstaks selle ülemmäära 9600 euronile.

ATSS § 3 lõige 3 sätestab, et kohustuse täitmise tagamiseks kasutatakse leebeimat sunnivahendit ja -määra, mis eelduste kohaselt on tõhusaimad. Haldusorgan peab valima sunnivahendi, mis isikut võimalikult vähe kahjustades sunnib teda täitma talle ettekirjutusega pandud kohustust. See põhimõte on oluline sunniraha ülemmäära kehtestamisel, kuna see viitab vajadusele tagada, et sunniraha suurus oleks proportsionaalne ja tõhus, kuid samas ei kahjustaks isikut ülemäära.

Kavandatav muudatus, mis tõstab sunniraha ülemmäära 640 eurolt 9600 eurole, on märkimisväärne. Kuigi ATSS § 10 lõige 2 annab seadusandjale õiguse määrata ülemmäära, peab see olema kooskõlas ATSS § 3 lõikes 3 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega.

Seega on PostiS § 44 muutmine, mis tõstab sunniraha ülemmäära 9600 euronile, põhjendatud, kui see on kooskõlas ATSS § 3 lõikes 3 sätestatud põhimõttega, et sunnivahendi määr peab olema leebeim ja tõhusaim ega kahjusta isikut ülemäära.

Palume täiendada seletuskirja sunniraha ülemmäära osas proportsionaalsuse analüüsiga, kuna sunniraha määra oluline tõstmine ei pruugi olla kooskõlas kohustuse täitmise tagamise eesmärgiga ning võib isikuid liigselt kahjustada. Sunniraha ülemmäära tõstmine PostiS § 44-s 9600 euronile suurendab haldusorgani kaalutlusruumi ja vastutust proportsionaalsuse põhimõtte järgimisel ning nõuab eriti hoolikat põhjendamist ja menetlusnõuete täitmist, et vältida isikute õiguste rikkumist ja tagada sunniraha rakendamise õiguspärasus.

## **II. Märkused mõjude osa kohta**

3. 25.05.2025 jõustus hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) muudatus, millega kehtestati halduskoormuse tasakaalustamise reegel: iga halduskoormust suurendava nõude kavandamise korral tuleb kavandada ka halduskoormust vähendav muudatus (HÕNTE § 1 lg 41). Reegli rakendamise juhise on kättesaadav meie veebilehel<sup>1</sup>. Selle muudatuse tõttu palume eelnõu seletuskirja sisukokkuvõttes tuua välja, kas halduskoormus suureneb, väheneb või ei muutu, ja kui suureneb, siis mille võrra halduskoormust vähendatakse. Samuti palume tuua eeltoodud järelduse põhjendus.

## **III. Muud märkused eelnõu ja seletuskirja kohta**

Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste ja keelemärkustega ning märkustega eelnõu mõjuanalüüsi kohta.

Juhime tähelepanu sellele, et alates 01.05.2023 kooskõlastatakse vastavalt Vabariigi Valitsuse reeglendile (VVR) Justiits- ja Digiministeeriumiga (JDM) seaduse eelnõud kaks korda (VVR § 6 lg 1 teine lause ja lg 5). Esimesel korral annavad oma tagasiside eelkõige ministeeriumi erinevate valdkondade vaatest ning teise ringi eesmärk on tagada eelnõu lõplik vastavus HÕNTE nõuetele (VVR § 4 lg 4<sup>1</sup>). Käesoleval juhul on eelnõu saadetud JDM-ile esimest korda.

Kuivõrd eelnõu ja seletuskirjas osas on JDM-il mitmeid põhimõttelisi ja sisulisi märkuseid, palume vastavalt VVR § 6 lõikele 5 eelnõu esitada JDM-ile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

*(allkirjastatud digitaalselt)*

Liisa-Ly Pakosta  
justiits- ja digiminister

Lisad: Eelnõu ja seletuskirja failid Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega.

Maarja-Liis Lall 54770628, maarja-liis.lall@justdigi.ee  
Karen Alamets  
Margreth Adamson

---

<sup>1</sup> [Halduskoormuse tasakaalustamise reegli rakendamise juhise.pdf](#)